

Recepció crítica de *L'alegria que passa*

1.

L'alegria que passa és el títol de l'última obra del notable escriptor amic nostre Santiago Rusiñol. Dita obra està imprimint-se en los acreditats tallers de l'*Avenç*.

L'Atlàntida, núm. 40 (1.01.1898). p. 23

Aquesta revista va publicar en el número 45 (19.3.1898) un passatge de l'obra: el capítol IX fins a la capta després de la cançó de la Zaira, pàgines 2-4.

2.

[Amb l'edició de *L'alegria que passa*] el decadentisme, tan impropï de l'esperit dels catalans, ha entrat triomfalment a casa nostra. [...]

[Santiago Rusiñol] sempre se'ns presenta tal com és, amb tota sinceritat, malalt i trist, cultivant les seves tristeses, cantant-les, exalçant-les, volent-les encomanar als altres, no podent mai desfigurar la seva ànima essencialment catalana, ja que en ses obres no hi manca pas quelcom de falaguer, ni aquell agredolç tan propi de la nostra terra. [...]

L'alegria que passa és, en resum, una joia de l'art líric-dramàtic de Catalunya. Llàstima que no pugui ser admirada i aplaudida pel nostre públic, per aquest públic desviat, que aplaudeix quasi d'esma les exòtiques ximpleries del flamenquisme.

Ignasi Iglesias, "Bibliografia. *L'alegria que passa*", *Catalònia* núm. 3, 25.03.1898.p. 52-53

3.

El segon [llibre que ha publicat ara Rusiñol, després d'*Oracions*, de 1897] més objectiu com complacent: l'autor dona vida a unes quantes figures, amb aquell temperament de les ocasions que tant ha observat i ha escrit en els seus contes plens d'humorisme agredolç que tant els singularitza. [...] És una nota de combinació, d'observació en mèrits; per les voluntats en pretendre lo artístic en el frisar dels sentiments que figuren, siga en personatges idealment representatius, siga a manera de rèplica o de memòria. En Rusiñol [...] ha sapigut atraure l'admiració dels que llegeixen, per la combinació patètica que s'hi troba: entre lo narratiu; entre lo exterior que ell recull a l'atzar, s'hi troba el seu temperament de commoció artística. [...]

En la literatura d'en Rusiñol ens facilita el goig d'una novetat dintre les nostres lletres, no la d'una concepció imponent moderna; el seu temperament pot ser únic i contrastar amb la resta de les intel·ligències; el seu temperament és artístic i no troba altre goig que l'excitació del seu temperament, per això ens parla tant de l'art sense una definició acabada; lo que ell expressa és *l'art per l'art*, i és lo que vol i estima perquè està en el seu temperament; aquesta religió va trobar-la embrutida, va trobar-la salpicada de materialisme realista, va trobar-la arrossegant-se per terra, despres d'una elevació pròpia i d'una fe que l'aventuri; i la proclamació de l'art per l'art dintre aquesta religió malsana, resulta nova, atura certs elements rutinaris i s'imposa per una idealitat individual que Ell conceptua l'última evolució i com a última la fa moderna; aquesta última evolució no és una conclusió de les evolucions artístiques.

Joan Umbert: *Anuari català: revista del moviment literari regional*, vol 5, 1898

4.

[Els assistents a l'estrena de *L'alegria que passa*] rieron en grande los muchos chistes de la misma, y escucharon con deleite los preciosos números de música que contiene.

M.: "Teatro Lírico", *El Noticiero Universal* (17.01.1899)

5.

Ahir vespre en lo teatre Líric, lo triomf fou de l'art, sigui qualsevolga el nom amb què aquest art se bategi. [...] Lo triomf de l'art. Què se'nsimporta que aquest art se digui modernisme, simbolisme o decadentisme? Per a tothom la més sincera felicitació. [...] [L'arribada del carro dels gimnastes] produí un entusiasme tan gros que no recordem haver-ne vist un altre d'igual en lo teatre. [...] Fou sens cap mena de dubte l'èxit més gran d'en Gual –director d'escena.

Francesch Ripoll: «Teatre Íntim. *Silenci. L'alegria que passa*», *La Veu de Catalunya* (18.01.1899)

6.

Llámesese teatro en la mayor reducciónde sus elementos y hasta de sus atributos, llámesese teatro modernista, o llámesese como sequiera,lo cierto es que la representación dispuesta el lunes en el Lírico atrajo irresistiblemente al público.

J. Borràs de Palau: «TeatroÍntimo. *L'alegria que passa*», *CorreoCatalán* (19.01.1899)

7.

[*L'alegria que passa*] és teatro nou; però no teatre íntim.

P. de l'O [Josep Roca i Roca]: «Crònica», *L'esquella de la torratxa*, núm. 1945 (20.01.1899)

8.

Si el senyor Rusiñol es mirés la bohèmia que descriu de bena prop i sofrís les conseqüències de viure anant pel món amb la misèria i la degradació percompanyes,tal vegada no li vindrien ganes de ser son apologista. Ell dirà que des de fa molts anys tambéfa de bohemi... Prou! però la bohèmia d'ell és de color rosa, amb totes les comoditats, mentresl'altra és de la bohèmia *negra*, la dels desheretats que passen més hores badallant i renegant de saestrella, que no pas meditant lo feliços que són... els gossos perduts.

Marian Escriu Fortuny: «Crònica. Teatre íntim», *Lo TeatroRegional*, núm. 363 (21.01.1899)

9.

L'alegria que passa no es solo una obra literaria por su forma oral, no es solo una concepción poética por elsimbolismo que entraña su pensamiento generador: es principalmente una creaciónartística muy amplia a la vez que muy concentrada, por la admirable fusiónque en ella se realiza de las letras, las artes plásticas y la música. Gracias alharmónico concierto de estos tres elementos cumple, dentro de su esfera, el ideal del teatro wagneriano.

J. Roca i Roca:«La semana en Barcelona»,*La Vanguardia*(22.01.1899)

10.

[*L'alegria que passa*] pel seu mèrit, tant artístic com literari, fuig del costum i ocupa un lloc entre la novetat.

«La sessió del Teatre Íntim donada en lo Lírich», *La Talia Catalana* (22.01.1899)

11.

[*L'alegria que passa*] és una obreta plena de veritat artística que veurà amb gust, no direm una concurrència *íntima* o amiga [al-lusió al *Teatre íntim* que l'havia programat],sinó un públic heterogeni i vivament imparcial.

Jo: «TeatroLírich. *La alegria que passa*,produccióde D. Santiago Rusiñol», *Lo Teatro Català*, núm. 402 (23.01.1899)

12.

Hermós, admirable, d'una delicadesa poètica exquisida és el poema *L'alegria que passa* d'en Santiago Rusiñol, mentres no surt del llibre; mes no té condicions escèniques de cap mena que la facin recomanable com a obra teatral.Més direm: representat davant d'un altre públic que no fos el que assistí

a son estreno no haguera passat de cap modo, i sense raó es diria de l'auditori que té mal gust.

La música d'en Morera correspon perfectament a les condicions del llibre; és un poema musical sentit i inspiradíssim, mes corre la mateixa sort que la lletra.

L'Atlàntida: "Teatro Íntim", núm. 73 (2.02.1899), p.7

13.

[Amb l'entrada del carro en escena] el entusiasmo del público fue tal que hasta llegaron a olvidarse las reglas sentadas por el Teatro Íntim, o sea las de que no debe suspenderse la acción con llamamientos a las tablas, ni repeticiones, ni con otros vicios admitidos en teatros que atienden más a la especulación que al arte en serio.

F. M. y B, dins *Revista Dramática*.

14.

[En contrast amb la indiferència amb què va ser rebuda *Silenci* de Gual, representada en la mateixa sessió] El entusiasmo fue, no obstante, general en *L'alegría que passa*; obra que aúna con todo su carácter íntimo y sus propósitos filosóficos la óptica teatral y ese plasticismo escénico que arrastra al público y le emociona.

Almanaque del Diario de Barcelona para el año 1900.p. 76

=====
[El gener de 1899 el Teatre] Íntim organitza una breu temporada d'hivern. La tria de *L'alegría que passa* de Santiago Rusiñol per inaugurar la tongada (al costat de la reposició de *Silenci*) és prou representativa de l'interès del directe per accedir, cada cop, a capes més dilatades de l'espectre social. Com molt bé ha vist Margarida Casacuberta, Gual probablement decideix d'incloure l'obra de Rusiñol en el repertori de l'Íntim «pel caràcter essencialment modern i sens dubte refinat» de la peça, però també per una raó estratègica: si bé, d'entrada, estrenar l'obra de Rusiñol vol dir «tenir el suport gairebé incondicional de bona part de la intel·lectualitat catalana i d'un públic burgès selecte», també significa «eixamplar els horitzons del Teatre Íntim». I és que *L'alegría que passa* és una obra que pot «accedir fàcilment a un públic més ampli i, sobretot, pot arribar a silenciar l'agressiva campanya de descrèdit que determinats sectors han iniciat, arran de l'estrena de *Silenci*, contra la producció dramàtica de Gual» i el seu projecte de renovació escènica.

Carles Batlle i Jordà: *El teatre d'Adrià Gual (1891-1902)* (tesi doctoral, 1998) p. 339

PREGUNTES

1. *L'alegria que passa* va ser una obra valorada i comentada ja abans de ser representada. Per quines raons creus que va ser així?
2. Com es va valorar el text, que va publicar l'*Avenç* el 1898?
3. Per què els de la revista "L'Atlàntida" van triar per publicar en primícia només una part de l'escena IX?
4. La crítica va apreciar de la mateixa manera el text imprès que la representació ? Per què?
5. La posada en escena en el Teatre Líric va funcionar ? (podeu comparar els textos que s'hi refereixen amb el d'Adrià Gual que teniu al Moodle: [escenografia de *L'alegria que passa*](#) (l'enllaç demana la descàrrega de l'arxiu).
6. El text 4. parla de la reacció del públic davant els nombrosos acudits que presenta l'obra. Posa'n quatre exemples, d'aquests acudits, que trobis en l'escrit.
7. Quins altres elements van ajudar a construir l'escena i a tenir una resposta favorable del públic?
8. Quina és la relació entre el "Teatre íntim" i el Teatre Líric ?
9. Els textos 5 i 6 posen damunt de la taula la utilització de la paraula "modernisme" i dels conceptes associats. Tothom valorava igualment el terme ? Es veia de manera positiva?
10. Es parla sovint de l'aspecte "nou" que aporta *L'alegria que passa* al teatre català. En què es percep aquesta "novetat" o "renovació"?
11. En alguns textos crítiques fa al·lusió a la relació entre l'obra de Rusiñol i l'obra i els objectius teatrals d'Adrià Gual. Com es veia aquesta relació?
12. *L'alegria que passa* insisteix en la bohèmia. Però aquest estil de vida que presenta Rusiñol no va convèncer diversos crítics. Quins són i què objecten a l'autor ?